Ч. 60. (559.) Львів, субота дня 24. марта 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В займлених теріторіях 4 коп.

Виходить ще дня разом кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:

На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чвертьроку	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:

В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.

Французьке пересилене.

В Франції прийшло знов до кабінетового пересиленя. Підпора коаліції у Франції Бріян мусів уступити враз з цілим кабінетом. Бріян мав в парляменті трудности не від лиці. Та доси йому якось щастило ся. Він зумів викрутити ся зручно з найтруднійшої ситуації. Передовсім не щадив обітниць. Без дискусії годив ся на всякі жаданя парляментарної контролі в військових справах. Та коли парляментарна комісія хотіла на фронті перевести справді контролю, тут начальна команда без церемонії відкликала комісію назад до Парижа. Бо Бріян був вправді паном в Франції, але на фронті панувала тільки військова диктатура. Огірчене проти Бріяна росло ще раз дужше. Його посуджуване о дволичність. Сей настрій довів на засіданю з 14. с. м. до вибуху явного пересиленя. Головним виновником пересиленя був міністер війни Ліотей, голосний ґенерал з мароканської війни, чоловік безоглядний, правдивий військовий диктатор. Його мостуноване як міністра війни викликало загальне в краю невдоволене. Він усунув з воєнної ради побідника з над Марни Жофра, а з головної кватери ґенерала Кастельно, якого заступив Нівельом, на котрого діла надармо доси жде Франція. Парлямент нетерпеливив ся щораз більше і піддавав військові справи щораз острійшій критиці на доказ, як конечною є парляментарна контроля. Те невдоволене й довело до пересиленя.

Місце Бріяна заняв Рібо. Рібо був вже вісім разів міністром, а чотири рази президентом міністрів. В своїх міністерствах управляв він звичайно заграничними справами або фінансами. Рібо має велике поважане у всіх партій задля своїх особистих прикмет, задля своєї учености, досвіду і красномовности. Одні радикальні републиканці не люблять його, які й повалили його при виборах на президента републики, з котрих вийшов через те Пуанкаре. В часі війни був Рібо міністром фінансів.

Новий президент міністрів не був ніколи за війною з Німеччиною. Він бажав тільки союза з Росією як середника до удержаня европейської рівноваги. Аж в р. 1904 приступила до французько-російського союза також Анґлія і від сього часу почалась аґресивна політика того союза проти Німеччини. Колиб Рібо був вибраний в р. 1913 президентом републики, Франція певно не булаби відтак уняла ся за сераєвськими убійниками. Рібо є занадто фінансістом і господарем, щоби мав замилуване в війні; війна се річ дорога, потребує гроший, майна і людського житя — а Рібо уміє числити! Те саме можна також сказати і про деяких товаришів Рібо'а в міністерстві, які рівнеж не кричали ніколи за війною. Такими є передовсім Бурґоа і славний математик Пенлеве, тепер міністер війни.

На питане, чи новий кабінет буде міг послужити справі мира, трудно щось певного сказати. Французькі політики не мають голосу при важних рішенях, які западають в Льондоні. Анґлія держить ще сильно в своїх руках Францію, обманюючи її фатаморґаною „певної побіди". Як довго Анґлія не перестане водити Французів на мотузку, так довго мре мир з ними нема бесіди.

Бріян був сліпим орудем Анґлії. Чи таким самим манекіном в анґлійських руках буде й Рібо, покаже найблизша будучність. Можливо, що події в Росії отворять Французам очи...

Анґлія і революція.

У більшости політичних кругів є переконане, що не лиш сама війна, але й теперішна революція в Росії вибухнула під впливом холодно обчислених міркувань Анґлії. Коли Анґлія пізнала, що її союзниці вийшли в сій завирусі інвалідами і на неї, як одинокої цілої спадає тепер небувалий в історії тягар фінансової відвічальности, вона не могла инакше ратувати ся від сеї небезпеки, як тільки в той спосіб, щоби роздути в лоні Росії пожежу анархії, зломити її саму в собі і на довгі літа зробити неужитком для союзника і для ворога.

Ся дипльоматична тактика булаби хитрим, посереднім маневром Анґлії до заключеня мира.

Виходить се на політичний дивогляд, але коли взяти під увагу, як коаліційні держави на основі своєї холодної статистики попекли ся доси, то маємо за собою ще більше наглядний політичний вибрик.

Ціль Анґлії: зломити союзні держави — вивітрила їй з голови. Ніхто зрілий в цілій коаліції не думає навіть про се.

Війна хилить ся до кінця. Щоби видерти ся від тяжкої, фінансової відповідальности, Анґлія своїм питомим, перфідним способом мусить посередньою дорогою [illegible] з цілої халепи.

Колиб на обох попередних дивоглядах будувати будучий вибрик, то союзниці Анґлії могли би вийти цілі тільки тоді, колиб спільно зі союзними державами обернули ся проти самої Анґлії.

Таким робом відлетіла би голова і хвіст — упала би Анґлія й Італія і се був би одинокий вихід з цілої справи й одинока запорука повного, тревалого мира.

Революція в Росії.

Фінляндія дістає конституцію.

ПЕТРОГРАД. Провізоричне правительство оголошує маніфест, яким надасть ся Фінляндії конституцію і заряджує ся її переведене в цілости. Крім того маніфест оголошує широку амнестію і заповідає скликане сойму в найблизшім часі. Дальше говорить указ провізоричного правительства: „Йдучи за приказуючим голосом народної совісти заряджуємо в імя історичної справедливости загальну політичну амнестію на памятку остаточної побіди нового правительства, опертого на праві і справедливости".

Революціонери за миром.

БЕРЛІН. „Vossische Zeitung" доносить із Стокгольму: Відозва російських соціялістичних революціонерів домагає ся мира, бо нарід не має ніякого інтересу в теперішній кривавій війні. Він зітхає до мира і жадає безпроволочного навязаня мирових переговорів.

Протиреволюція розвиває ся.

КОПЕНГАҐА. Відомости, які надійшли в останних днях до Гапаранди, містять що раз більше признак, що розвиває ся протиреволюція.

Противенство між виконуючим комітетом думи і робітниками виступає щораз острійше. В Петрограді думають, що робітники устроять протиреволюцію в цїли закінченя війни. Боять ся також протиреволюції зі сторони прихильників вел. князя і бюрократії.

Війська не вважають ся також певними. Думають, що загальний бунт буде неминучий, коли дума уступить перед правлінєм робітничих партій і проголосить републику.

Потверджує ся відомість, що арештовано ґенерала кінноти Ренненкампфа, оберпрокурора св. Синода Раєва, націоналістичного посла Маркова, провідника чорної сотні Дуброві-на і б. президента міністрів Коковцева.

Також потверджує ся відомість, що особи, вмішані в справу убийства Распутіна, випущено на волю.

Хто буде начальним вождом?

Зі Швайцарії подають, що начальний провід оружних сил має обняти ґенерал Рузський, але та вість ще непевна.

Праця нового правительства.

РОТЕРДАМ. До Анґлії подають з Петрограду, що всі міністри зачали урядоване. Рада міністрів збирає ся щоденно в міністерстві внутрішних справ під проводом кн. Львова.

Виконавчий комітет іменував в кождій ґубернії комісаря.

Тісна злука провізоричного правлїня з думою запевнена. Комісарі думи виїхали до всіх міст і тим самим весь край буде відданий під власть думи і провізоричного правительства.

Міністер Фінляндії поїхав до Гельсінґфорса. Проживні справи віддані земствам й опитним людям в поодиноких громадах. Під сю хвилю надходять достаточні припаси проживи до Петрограду.

Комітет робітників і представників жовнірів оголосив відозву і взиває до праці в Петрограді.

Фабрики в Москві працюють знов. До Петрограду вибрали ся сотки військових делеґатів, які хотять взяти участь в нарадах.

Вертають до Росії.

Французька преса подає, що в Росії мають оголосити загальну амнестію для всіх політичних вигнанців, що пробувають на чужині. Між иньшими має вернути відомий письменник Максим Ґоркий.

Теперішний російський міністер скарбу зарядив, щоби випустити бувшого міністра Барка, з яким має він вести переговори в важних справах.

Корнілов в Петрограді.

Про теперішного команданта військ петроградського округа ходить у Відни чутка, що був він австрійським полоненим під Дуклею в маю 1915 і перебував в таборі полонених в Австрії долїшній аж до осени 1916. Відси мав він втечи через Букарешт і виринув тепер в Петрограді.

Дипльоматичні чемности.

З нагоди обовязкового повідомленя амбасадорів і послів союзних країв про уступлене царя та провізоричне правительство, Мілюков висказав надію, що союзні краї попруть його в стісненю злуки Росії зі союзниками. На те відповів Буханан, що тїшить ся нагодою особистих зносин з Мілюковим.

Німецькі дневники подають, що додаток до телеґрами Мілюкова про дальше ведене війни, був розісланий російським представникам за границею щойно під натиском коаліції.

Мирові вісти.

ЦІРІХ. Париські дневники доносять з Петрограду: В соціялістичних кругах оповідають, що російські соціялісти заключать з новим правительством угоду, але під услівем, що воно в точно означенім речинци розпічне мирові переговори.

Російські еміґранти на зборах в Ціріху ухвалили виставити до нового правительства візване, щоби зараз зачати мирові переговори.

Дальше ухвалили в кождім разі вертати скоро до Росії.

ШТОКГОЛЬМ. Соціяльно-демократичний відлом думи і робітничий відлом думи відбули засідане комітету, і по промові посла Чхеїдзе ухвалено резолюцію, щоби новому правительству вручити меморіял з демаганем як найскорійшого закінченя війни.

До Берліна подають зі Штокгольму, що відозва російських соціялістичних революціоністів жадає мира, тому що народ не має ніякого хісна в сучасній, кровавій війні. Він зітхає за миром і бажає безпроволочного введеня мирових переговорів.

ЦІРІХ. З Петрограду доносять, що соціялістичні круги жадають, щоби розпочато негайно мирові переговори — і тільки в такім разі, коли нове правительство подасть, коли пічне мирові переговори, хотять увійти з ним в компроміс.

З надросійської границі доносять: Д. 17 поновили ся в Петрограді демонстрації за миром.

Сі демонстрації орґанізує соціялістична російська партія.

Селянські розрухи.

ШТОКГОЛЬМ, З Петрограду надходять перші вісти про початок селянських розрухів. В селах саратівської ґубернії розкинено такі відозви: „Пани і купці увязнили царя. Вони хотять на війні заробляти міліони. Увязнили царя за те, що хотів дати своїм народам мир. Ратуймо царя, бо инакше війна ніколи не скінчить ся“.

В наслідок тої відозви тисячі селян поспішило вже до Сизран (місто в харківській ґубернії). Залога станула по стороні селян, почім разом з ними поубивала своїх власних офіцирів.

Також на північ від Вороніжа вибухли розрухи селян.

Плебісцит над миром.

ШТОКГОЛЬМ. Онодї видала петроградська робітнича партія проклямацію, в котрій жадає: Заміни Росії в републику і плебісциту над тим, чи війна має бути ведена дальше.

В сїм плебісциті мають брати участь також російські вояки. Кромі того поставили робітники ще одинайцять жад нь на тлї господарсько-суспільнім.

Дуже богато робітничих аґітаторів удало ся до армії в поле, щоби там почати аґітацію.

Як уступав цар?

КОПЕНГАГА. Цареви порадили на стації в Бологоє, щоби не їхав до Петрограду і він був так обережний, що не обставав при тім і поїхав до Пскова, чекати на те, що доля принесе.

До свого почоту сказав він: „Сей революційний рух приведе кінець монархії“.

Був він вже тоді готовий на найгірше.

Гучков і консерв. посол Шульгін навідали ся в четвер з припорученя Родзянки до головної кватири Рузського. Цар приймив їх в зле освітленій кімнаті. Виглядав блїдо і легко було пізнати, що непокоять його важні турботи, але задержав спокій і обізвав ся до Ґучкова сими словами: „Скажіть мені всю правду“.

„Ми прийшли передати вашій царській милости вість, що всї війська в Петрограді по нашім боці. Дальше висилане полків є без цїли. Коли лише покажуть ся на двірци, будуть опановані“.

Цар відповів: „Знаю про се. Видали вже приказ відділам, щоби вернули на фронт“.

Настала мовчанка, опісля цар запитав: „Чого жадаєте від мене?“

„Ваша царська високість мусить зречи ся трону на річ в. кн. Михайла Александровича. Така воля нового правительства, яке творимо під проводом кн. Львова.

Цар виказував опісля серед зворушень, що не може розстати ся зі своїм сином і тому хоче відступити трон в. кн. Михайлови — потім сказав сухо: „Чи маєте кусник паперу?“

В той спосіб списано маніфест. Бар. Фридерикс, якого брата увязнено в Петрограді й адютант царя були при тім, коли цар підписав абдикацію.

По хвилї акт був готовий. Перед його підписанем іменував цар кн. Львова премієром, а в. кн. Миколу найвисшим вождом — потім похилив голову, взяв перо і не показуючи цїлком зворушеня, підписав в останній раз „Цар Микола II“.

Цїла подія тривала ледви кілька хвиль.

Війна.

Чи Німці схотять війни з Америкою?

Бюро Райтера подає з Уешінґтона, що Уільзен виготовить до конґресу відручне письмо, в якім представить докладно, як Німці безпощадно нарушують всї міжнародні і людські права і в дійсности ведуть війну проти Сполученим Державам. На підставі тої орієнтації конґрес установить резолюцію, в якій заявить, що воєнний стан між Сполученими Державами а Німцями триває вже від деякого часу. Та резолюція не буде означати дійсного виповідженя війни, але правительство підійме опісля дальші стараня, щоби беречи інтереси на повнім морю. Чи війна наступить в повнім обсягу і коли, се буде залежало від Німців.

В тій цїли скликав Уільзен надзвичайну сесію конґресу на 2. цвітня.

Війна на мори.

З Льондону подають, що два судна, які шукали за мінами, наїхали на них і затонули. З першого, каже ся, не згинув ніхто, з другого затонуло 10 моряків.

З Амстердаму подають, що на засїданю анґлійської Палати громад Бонар Льов заявив на питане, що положене наказує ощаджувати під кождим зглядом.

На злодію шапка горить.

Через Швайцарію пишуть, що в італійській пресї панує великий неспокій з приводу недавної конференції Гінденбурґа з Гецендорфом, якого Італійці уважають за вожда австро-угор. офензиви на італійськім фронті. Боять ся, що в хвилї великої офензиви, осередні держави підіймуть якусь велику, невідому близше акцію, щоби відтяти західний фронт.

Переґруповане військ на заході.

ЦІРІХ. Після донесень швайцарських дневників з Медіоляну, буде мусїла анґлійсько-французька армія з причини великого пересуненя фронту над Анкр, знов переґрупувати свої війська. З тих донесень видно, що в Італії се зарядженє Гінденбурґа на заході викликало велике враженє. Нові приготованя до офензиви заберуть щонайменьше два місяці часу, кажуть ті часописи так, що перед кінцем мая або початком червня про початок рішаючої битви на заході трудно буде подумати. Велике занепокоєнє викликує рівнож факт, що великі маси німецьких військ стали ся в той спосіб злишними на західнім фронті, а Італійці в звязи з сею відомостию підчеркують, що відбувають ся конференції між ґен. Гінденбурґом а ґен. Гецендорфом. Припускають, що до часу поновного розпочатя офензиви на західнім фронті, армії осередних держав почнуть иньші великі операції, в котрих осередні держави будуть мати ініціятиву.

Нове французьке правительство.

ПАРИЖ. Декларація нового правительства, зложена в палаті і сенаті підчеркує волю Франції довести війну до побідного кінця, відзискати зрабовані колись провінції, осягнути направу і запоруку і приготови и тривкий мир на основі пошанованя прав і свобід народів. Декларація вказує дальше на перший відступ ворога, який тепер відбуває ся, що буде однак тільки пригривкою нових тяжких борб. Правительство витає освободженє народу в Росії, висказуючи бажанє, щоби воно могло довершити ся без насили і несупокоїв. Всякі непотрібні видатки слїд счеркнути і завести нові податки. Що до заосмотреня в середники живности, то положенє не дає причини до занепокоєня, коли населенє піддасть ся обмеженям.

БЕРНО. Після донесеня ліонських кругів, президент міністрів Рібо заявив в палаті в відповіди на уваги посла Дібеа про конечність контролї над ужитєм воєнних середників.

Що до загального способу веденя війни правительство є відвічальне перед парляментом і не може допустити, щоби утворено иньший чинник, котрий мав би більші права в тім зглядї від правительства.

Дібеа: Контроля є потрібна.

Рібо жадав довіря. Він хоче говорити краєви правду і длятого фальшиві відомости будеть ся придушувати. Критика правительства буде дозволена. (Оплески).

Дальше говорив Рібо про відворот Німців і про инші жорстокости. Франція не є хижацькою державою. Вона бажає утраченої провінції, але конечна також моральна запорука. Коли Вільсон пропонує народну суспільність, то Франція се приймає, але тільки демократичні народи є правдивими панами своєї долї. Рібо висказав відтак бажаня Росії з приводу революції і згадав про царя, як щирого приятеля Франції. Палата і край мусять довіряти правительству і відложити на бік всякі справи, що тільки в мирних часах мають значінє.

Палата єдиноголосно ухвалила правительству довіре.

Успіхи підводних лодок.

БЕРЛІН. Німецька підводна лодка знайшла на місци, в котрім затонила дня 19. с. м. на Середземнім морі великий воєнний французький корабель, паку з листами, з котрих виходить, що се був французький корабель „Дантон“.

БЕРЛІН. Помічний кружляк „Мева“ повернув з своєї другої кількамісячної їзди по Антлянтійськім океані до одної німецької пристани. Сей корабель заняв 22 пароходи, 5 вітрильників (123.100 тон) В тім числї було 21 ворожих пароходів, з тих 8 зоружених, а 5 в службі анґлійської маринарки. Помічний кружляк „Мева“ привіз 593 полонених.

БЕРЛІН. Команданта „Меви“ ґр. Дона-Шльеді іменовано прибічним адютантом цїсаря.

ФРАНКФУРТ. „Frankfurter Zeitung“ доносить з Штокгольму: сюди надійшли відомости, що японська адміралїція по причині появи німецького помічного кружляка на далекім Сході, зарядила, що всім японським кораблям мають товаришити воєнні кораблї. Дальше доносять, що на далекім Сході мали ствердити присутність німецьких підводних лодок.

З болгарського звідомленя.

СОФІЯ 21. марта. Македонський фронт: Між озерами Охріда а Пресна супокій. Коло Червена Стена і в околици Трнова відперто два по нагальнім артилерійськім приготованю підняті ворогом наступи. На північ від Бітолії пробував ворог по приготованю при помочи барабанного огня наступу, але його зараз здержано. Тут удало ся німецьким і болгарським військам протинаступом, спомаганим через артилерію, прогнати Французів з утрачених ровів. Французькі протинаступи відперто, причім здобуто дві мітрайлези, 10 машинових крісів і полонено 28 вояків. В луку Черни новий ворожий барабанний огонь. На схід від Черни дві ворожі сотні пробували посунути ся в околици Буздуннірзі, але їх прогнано. На решті фронту звичайний гарматний огонь. Здовж зелїзничої лінії Дольні-Порай-Будково корисні для нас сутички стеж. Полонено анґлійську стежу, зложену з 8 людий і одного офіцира. На цїлім фронті оживлена діяльність літаків.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 22 марта 1917.

На східнім фронті:

Між Лянс і Арра по оживленім гарматнім огни прийшло до перепалок вивідних відділів. В области по обох сторонах Сомми й Оази перепалки висунених наперед відділів випали для нас успішно. Коло Шівр і Міссі на північнім березї Есни відперто французькі батальони. На лївім березї Мози огнем, зверненим на рови ворога, спинено наступ, який він приготовляв. З підїздів на французькі лінії над каналом Есна Марна, на північний схід від Вердена, коло Ст. Міґіель і на західнім стоці Воґезів в долинї Плен привели наші війська 40 полонених.

Зістрілено три ворожі літаки. Літак, яким кермував кн. Фрідріх Карло пруський, не вернув з лету над ворожими лініями між Арра і Перон.

На східнім фронті:

Фронт баварського князя Леопольда:

Коло Заберезини на схід від Ліди передерли ся наші наступаючі війська на ширині 4 км. через висунені наперед російські рови аж до

ВИНА --- Богослужебні --- Природні ---- Білі --- Самородннери ---

Просимо безпроволочно замавляти до весняного транспорту в посередниченю

Народної Торговлі Львів. 6—12

другого становища. Знищивши в ночи оборонні уряджения, вернули з 250 полоненими, 2 револьверовими гарматами і 6 машиновими крісами.

З фронту архикнязя Йосифа і в области ґрупи Макензена віджила боєва діяльніст.

Македонський фронт:

Здобуті нашими військами 20. с. м. гори на північ від Монастира були вчера цілю сильних француських наступів, які всі завели. Подібно не вдали ся слабші ворожі наступи в области між озерами.

Перший ґенеральний кватирмайстер Людендорф.

Для наших Борців!

Іде весна. Трета весна у великій світовій війні. Весняний легіт будить усю природу з довгого зимового сна. А війна мов на глум тріває в цілій силі жорстокости. Борють ся наші оборонці з геройським завзятєм на всіх бовищах. Падуть кріваві жертви в обороні правди та вітчини. І з молодих українських сердець ллєть ся кров.

Вже трету весну стрічають Українські Січові Стрільці та Українці-жовніри ц. і к. армії в полі. У важких трудах довелось їм прожити довгі роки. Серед грому ворожих куль, у вічній небезпеці — непевности житя. Їх завзятя, не в силі зменшити ні тріскучі морози ні вітер — сніговиця. Саме тепер будить ся усе до нового житя, а вони кладуть свої буйні голови за долю і волю своєї рідньої землі.

Іде весна, а з нею величне свято Воскресеня Христове. І знова доведеть ся Українським Січовим Стрільцям, та Українцям-жовнірам ц. і к. армії святкувати се велике свято далеко від своїх рідних-близьких.

Все, кождої хвилини линемо думками до наших борців-героїв. Тужлива думка-жура рве ся до них не веселих сонішних проміннях, серед теплого дощику, та у тихім сяєві місяця. І в сім великім дни не забудьмо про них! Користаймо з доброї нагоди і ділом вискажім наші глибокі почуваня любови, та признаня — подиву для наших борців! Хай кождий Українець-Жовнір буде певний сього, що увесь український народ гордить ся ним, та з любовю і вдячністю відносить ся до нього! Докажім, що їхня доля, та недоля лежить нам на серці!

Осолодім їм і сьогорічний Великдень, хоч дрібним доказом, що тямимо про них!

Жертвуймо на великодні дарунки для Українських Січових Стрільців!

Складаймо на великодні дарунки для Українців жовнірів ц. і к. армії!

Ласкаві жертви в грошах просить ся слати на залучений чек кред. тов. „Дністер“ (Львів, ул. Руська ч. 20) ч. кн. 9880. Жертви в натурі і всякі письма просить ся слати на адресу: „Краєвий Комітет святочних дарунків для У. С. С. і Українців-жовнірів ц. і к. армії. Львів, ул. Мохнацького ч. 12 (Укр. Пед. Тов.).

За Краєвий Комітет святочних дарунків для Українських Січових Стрільців і Українців-Жовнірів ц. і к. Армії.

Евгенія Макарушкова, предсідателька

Одарка Навроцька, секретарка.

Святочне отворене укр. школи в місточку Устилузі на Волини.

(З комісаріяту У. С. С. у Володимирі вол.)

Дня 11. лютого відбуле ся святочне отворене укр. народньої школи в місточку Устилузі на Волини. Наша школа на Волини — се одинока українська твердиня. Аж війна навчила нашу суспільність цінити рідну школу. На свято прибула місцева військова старшина з п. майором на чолі, наше міщанство, школярі та жиди. З околиці приїхали учителі — стрільці. Гості з Володимира: посадник п. Гнат Мартинець, шкільний інспектор, учительки укр. школи, члени шкільного комітету та комісаріят У. С. С. під проводом четаря п. М. Саєвича. З кадри прибув стрілецький хор. Богато між присутними Українцями і чужинцями було таких, що перший раз були на укр. концерті.

Шкільна кімната прибрана смеречином, укр. вишивками, стрілецькими відзнаками та синьо-жовтими лентами довкруги гербу України. Концерт розпочав ся відспіванем укр. і австр. гимну. Се співала шкільна дітвора під проводом учительки Парахоняківвни. Відтак місцевий школярик виголосив коротку, але відповідну промову: „Мене вислали мої товариші школярі, щоби я вас, достойних гостий, сердечно привитав і подякував з цілого серця новим властям за отворене сеї так дорогої нам школи, де можемо вчати ся на нашій рідній мові. Рівночасно складаю щиру подяку нашим укр. Січовим стрільцям, які сю школу основували і досі так ревно нею опікують ся. Горде йдемо вперед, загріті словами найбільшого сина України неньки, Тараса Шевченка: „Учіте ся, брати мої, думайте, читайте“...

Промова викликала вражіне своєю щирістю.

Стрілецький хор відспівав Січовий марш. Мала дівчинка виголосила віршик „Рідна мова“.

„Мово рідна, слово рідне, хто вас забуває,
Той у грудях не серденько, тільки камінь [має“...

Щира правда в отсих давних, а все ще нових словах Воробкевича!

Діти відіграли відому казку, оперу Лисенка „Коза Дерева“. Богато праці треба було вложити на вивчене тих пісень! Маленька „коза“ здобула собі загальну симпатию, хоч нема що закинути й усім иньшим дітям, між ними визначив ся ще (хлопчик) рак та лисичка.

Знов хлопчина деклямував вірш Лотоцького „Стрілецька Січ“.

Діточий хор відспівав „Стоїть явір над водою“ а стрілецький вязанку „воєнних стрілецьких пісень“, нагороджений бурею оплесків. Підчас співу відчуваєть ся мимовільно, що Стрільці — се рівночасно творці сих пісень й учасники подій, про які там співає ся.

Всі діти прибрались на свято у національний стрій. Закінчив сей святочний вечір живий образ „Приїзд України“.

З концерту повіяло на присутних Українців відсвіженєм та заохотою.

По концерті зібрало ся стрілецтво та запрошені гості, переважно військові, на комерс у місцевій касарни, де пробули кілька годин на товариських розмовах та співах. Прилагодженем комерсу заняли ся пп. учительки з Володимира Вол. Підчас перерви в розмові, що йшла весело та дружно, учителька п. Парахоняківна як управителька школи подякувала за поміч: п. Майорови, покровителеви тут. школи, окружній команді і всім гостям за участь в концерті. П. посадник Мартинець на німецькій мові пояснив чужинцям українську справу.

Над концертом попрацювала управителька школи п. Парахоняківна з помічю тов. Бійовського О., місцевого учителя. Комерсом займали ся пп. Воляньскі, учительки з Володимира.

Памятаймо, що з малих цеголок складаєть ся кожда величня будівля.

Б.

СКЛАДАЙТЕ ГРОШІ
на
ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ
(Адреса: J. Romanczuk, Wien, Parlament.)

НОВИНКИ.

— **Склад російської думи.** Після зіставленя в 1914 р., котре могло лиш незначно змінити ся, чисельна статистика сторонництв в думі представляєть ся так: Правиця 61 послів, націоналісти 86, проґресісти 41, кадети (конституційні демократи) 55, робітниче сторонництво 11, соціяльнідемократи 17, Поляки 13, незавизимі 13, магометани 6. Разом 419 послів.

— **Росія і інородці.** На сю тему мав виклад письменник Давіс Тріч дня 20. січня у берлінськім ратуші з рамени „Німецького Товариства для вивченя Росії“. На основі навмисно сладжених діяґрам доказав прелеґент, яке мале европейське значіне мала б Росія без своїх інородців. Для наших читачів сї виводи, які були несподіванкою для зібраних, відомі з голосу Тріча в анкеті про українську справу. (Ширшому загалови доступні вони в брошурі Союза: Чужинці про українську справу). Далі займав ся прелеґент Грузинами. (ВСвУ).

— **Цікава вистава.** Комітет ім. княжни Татіяни для опіки над воєнними виселенцями в Росії уладжує весною с. р. загально-російську виставу виселенства п. н. „Росія і знищені окраїни“. Читаємо в „Кієвлянинѣ“ в сїй справі таке: З початку був намір демонструвати на виставі не тільки працю виселенців, що її вони принесли в ті кути Росії, які їм дали захист, але й всю опікунчу діяльність комітету над виселенцями. Тепер рішено додати на виставі такі відділи, які охоплювали-б всі фази терпінь, перенесених населенем наших окраїн. До найяскравійших моментів сих терпінь належать: 1) положене населеня під панованем неприятеля, 2) знищене рідних місцевостий виселенців і 3) сумний шлях виселенців. У звязку з прийнятим рішенем Татіянівський Комітет звернув ся до інституцій і осіб, в посіданю яких є документи, що відносять ся до часу воєнної окупації наших окраїн, з прошенем відступити їх Комітетови для вистави. Важні фотоґрафічні знимки зі знищених населених місцевостий і будівель, особливо ж памяток старовини і штуки, а також такі фотографії, які сим чи иньшим способом представляли-б картину виселенства в цілости або в подробицях. Петрібні відозви неприятеля до місцевого населения, розклеювані в містах, оголошеня населеню про зайняті неприятелем області, правила й розпорядки призначених неприятелем місцевих властий, розкидувані неприятелем проклямації і ин. — По закінченю вистави власники документів можуть відобрати їх назад, коли завчасу про се зроблять заяву Комітетови. Документи просить ся пересилати до Петрограду, Татіянівський Комітет, Інженерная ул. № 2/2.

Варто було-б узяти в сій виставі участь тим особам й інституціям, які були свідками варварського нищеня осель, людий і їх майна відступаючого російською армією в Холмщині й на Волині. Дуже багато й дуже цікавих можна було-б зібрати експонатів про терпіня населень тих країв, завдані російською армією. Але чи Татіянівський Комітет прийме такі експонати на свою виставу? (ВСвУ).

— **Духова пожива білгорайських Українців перед війною.** В „книжной торговли“ повітового міста Білгорайщини можна було надибати таку „малоросійську“ ярмжну літературу: „Бабуся з того світу“, „В кого серце щире, той в нещастях гине“, „Наталка Полтавка“, „Рецепт на дверях“, „Справедлива жінка“, „Сіра кобила“ і инш. З українських видань передплачували інтеліґенти „Маяк“, „Засів“, „Село“, „Молода Україна“, „Рада“, „Рідний Край“, „Слово“. Дописували до українських ґазет (Маяк, Рада, Рідний Край, Слово) два дописувачі. До московських ґазет (Варшавскій Дневникъ, Западный Бугъ, Люблинскія губернскія Вѣдомости, Прямой Путь, Холмская Русь, Холмскій Листокъ) дописували три дописувачі. В 1914 р. виходили в Холмі — Холмская церковная Жизнь (2 рази в місяць), Холмскій Листок (так само), Холмскія губернскія Вѣдомости (тижневик), Холмская Русь (тижневик), Голосъ Холмщины (щоденна газета від 1. липня). В Грубешові, де товариство „Просвіта“ видало книжку К Лоського „Про холеру“ й де розгромлено редакцію української газети „Буг“, виходив в 1914 р. польський „Rolnik Hrubieszowski“. Архиепископ Евлогій при візитації єпархії роздавав „Народныя пѣсни Холмской Руси“. „Завѣты родной старины“ можна було виписувати на власну руку. „Збірка“, випуск I, Васька Ткача вийшла у Варшаві й була допущена до уживаня в початкових школах. Друга ж „Збірка“ В. Ткача, видана в Сідлеці, не була допущена в початкові школи. Книги „Очерки Холмщины и Подляшья“ не було в шкільних бібліотеках, зате красували ся „истинно-русскі“ „Вздохи о Холмщинѣ“ і „Забытые наши братья“. З газет в бібліотеках були „Голосъ Холмщины“, „Холмская Русь“, „Холмскій Листок“, „Сельскій Вѣстник“, з журналів „Родная Страна“, Солнышко“, „Пчеловодство“. Подав полонений Холмщак М. П. (ВСвУ).

— **Національний поділ Бельгії.** З хвилею зайнятя Бельгії Німцями одна часть Фляманд-

ців — „активісти“ (в протиставленю до „пасивістів“, що на час війни занехали боротьбу з Вальонами), яка знайшла прихильність у німецької окупаційної управи, зачала здійснювати при її помочи свою програму. Отже засновано флямандські учительські семинарії в Брукселї, утворено окремий флямандський відділ у міністерстві шкільництва, університет у Гентї переміненo на флямандський і т. д. Дня 4 лютого зїхали ся активісти на конґрес у Брукселї й вибрали „Раду Фляндрії“, що має вести дальшу акцію. У своїй відозві до Флямандцїв домагає ть ся „Рада“ національного поділу Бельґії. Окрема депутація предложила се домаганє дня 3 марта канцлерови Німеччини, що прийняв депутацію дуже прихильно та сказав між иньшим ось що: „Цїсар, якого повідомив я про ваше бажанє навязати зносини з правительством Німеччини, перенятий горячим спочутєм для долї флямандського народу, обявив свою волю сповнити ваші управнені бажаня наскільки на се позволяє воєнний стан. У виконаню приказу Його Ціс. Величчиности можу зложити отсю заяву: Генерал ґубернатор Бельґії обміркував і розпочав підготовні кроки, щоб запевнити флямандському народови можливість свобідного культурного й економічного розвитку й утворити підставу тої самостійности, яку бажає осягнути та якої не здобуде власними силами. Отже я є в повній згодї з ґенерал-ґубернатором, запевняючи вас, що наша політика, яка зовсім відповідає основам міжнародного права, буде дальше ведена й буде переведений адміністраційний поділ краю, що було бажанєм обох його частий. Язикова границя мусить стати в як найкоротшім часї границею двох адміністраційних областей, що зостають ся під правлїнєм ґенерал-ґубернатора. Спільній працї німецьких властий і флямандського народу удасть ся осягнути сю ціль. Німецька держава зробить уже в часї мирових переговорів і по заключеню мира, щоб підперти й забезпечити вільний розвиток флямандського племени. Завезїть сї запевненя до вашої гарної вітчини і скажїть синам матери Фляндрії, що ми, Нїмцї, рішили зробити все, що до нас належить, аби з воєнної бурі Фляндрія перейшла до нового розцвіту“. (ВСвУ).

ОПОВІСТКИ.

Субота, дня 24. марта 1917

Нинї: 24. марта гр.-кат. Софронія, римо-кат. Гавриїла,

Завтра: 25. марта гр.-кат. Фгеофана., римо-кат. Н. П. Благ.

○ Український Народний театр „Бесїди“. Саля товариства ім. Лисенка при ул. Шашкевича ч. 5.

В суботу, дня 24. марта „Паливода“ комедія на 4 дії Карпенка Карого.

В неділю, дня 25. марта „Батькова казка“ драма на 5 дій Карпенка Карого.

Білети можна скорше набути в „Народнїй Торговлї“, а в день представленя при касї театру в год. 5 по пол.

Початок о год. 7 вечером. 2—2

○ Кружок У. П. Т. ім. Бориса Грінченка і Т-во Сокіл III. уряджують в неділю дня 25. марта 1917 о год. 5-ій по полудни в школї ім. Б. Грінченка ул. Городецька 95 сходини з відчитом, який виголосить Вп. Л. Ломінська на тему „Годівля кріликів“. По відчитї дискусія та товариська гутірка. О численну участь членів, їх родин і всїх добродіїв нашої школи просять Старшина Кружка і Сокіл III.

○ В понеділок 26. марта 1917 точно о год. 4 по полуд. відбудуть ся в товаристві „Академічна Громада“ (Панська 11 а) сходини товаришів (ок) студентів (ок) університету. Обговорена буде справа внутрішної консолїдації. Просить ся всїх прибути, особливо слухачів (ок) фільософічного виділу.

По сім буде відчит тов. М. Чубатого на тему: „Українство та уніятська церква колись і тепер“. По відчитї дискусія. — Видїл.

Послїдні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 23. марта 1917.

На східнім фронтї:

Наступ наш над Березиною, про котрий вчера донесено, спричинив неприятелеви значні кроваві втрати. Зрештою нема нїчо до оповіщеня.

На Італїйськім фронтї:

Не зайшло нїчо важного.

На південно-східним фронтї:

На схід від озера Охріда французький наступ не удав ся.

Заступник шефа Генерального штабу,
пізний маршалок-поручник Ф. Гефер

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронтї:

В наслїдок кількох наступів наших і не приятельських вивідних відділів на фронтї у Фляндрії і в відтинку коло Аррас хвилями кріпшала діяльність артилерії. Ми полонили там певне число бранців.

Французьке військо, котре по обох сторонах Сан Сімон переправилось через Сомму і канал Крозат відперто наступом проти тих відтинків і поза них. Неприятель потерпів кроваві втрати, ми полонили 230 жовнярів і здобули кілька скорострілів.

Між Оас а Есн вечером вивязали ся сутички на захід і на полудне від Маржіваль. Наступи значних французьких сил, відперто огнем і протинаступом. При тім потерпіли Французи великі втрати.

Артилерія наша також поза областю того поля борби перешкаджала рівночасно в нагромаджуваню ворожих військ. Коло ліса а Ля Вій Боа по сильнім огни Французи рушили до наступу, котрий не повів ся. Коло Ватровіль в низинї Воевр наша виправа дала яко добичу 12 полонених і два скорострїли.

Східний фронт:

Не було значнїйших боїв.

Македонський фронт:

З виїмкою невдатного сильного наступу в области озер і огня, котрий мав нам перешкодити в руках, Французи під Монастиром заховували ся спокійно.

Перший ґенеральний квартирмайстер Людендорф.

Оголошеня.

Анна Бородій в Яжові новім п. Скло глядає свого шваґра Николая Бородія з Млиновець, пов. Зборів. 1—3 з.

Стефка Леськів замешкала в Яжові новім. п. Скло, глядає свого шваґра Станислава Крулїцкого з Кудинович, пов. Зборів. 1—3 з.

Куплю Роман — „Князь Галицький“ та „Щастє за морем“, з бібліотеки Насальського. Др. О. Барилякь, Львів, Театиньска 31. 1—3 з.

НОВІ КНИЖКИ.

1) **Наша дума**, великий український співаник цїна К 2·80 (оправлений в полотно К 4·50).
2) **Наша слава**, (часть перша вел. співаника) цїна К 1·40.
3) **Наша пісня**, (часть друга вел. співаника) цїна К 1·40.

При замовленю одного з тих співаників треба додати 30 сот. на звичайне порто. а 65 сот. на порученe порто.

4) **Підручник до науки німецької мови.** Цїна брош. прим. 3 кор. 50 сот., а оправлений в полотно з витисками 6 кор. 50 с. На почтову рекомен. перес. долучити 55 с.
5) **Дотепи вигадки і жарти.** Цїна брош. прим. 1 кор. 80 с., оправл. в полотно з витисками 2 кор. 20 с. На почтову пересилку долучити 45 сот.
6) **За козацьким хлїбом.** Оповіданє з давних часів Цїна 70 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.
7) **Войнаровський**: історична поема. Цїна 70 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.
8) **Чекає нас велика річ**: історичні обрaзки. Цїна 50 с., з пересилкою о 20 сот. більше.
9) **З крівавого шляху Українських Січових Стрільцїв** оповіданя і описи. Цїна 1 кор. 20 с., з пересилкою о 20 с більше.

Книжки висилаємо тілки по отриманю готівзи; на кредит і за послїплатою не висилаємо, в коміс не даємо.

Замовленя і гроші слати на адресу: Канцелярія Товариства „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10.

Цїлий світ перейдеш
як умієш по німецькі говорити.

З книжки, яку видало Товариство „Просвіта“ н. з.

ПІДРУЧНИК

до науки німецької мови зладив
Ю. Рудницький.

Можна легко учити ся говорити по німецьки.

Підручник сей надає ся так для початкуючих як і для тих, що вже учили ся або вже уміють де-що по німецьки або хочуть учити других. У підручнику подане самі практичні лекції, так що вивчивши їх можна вже порозумівати ся з Нїмцями у найконечнїйших справах.

В лекціях говорить ся про такі річи: сїльське обійстє, рідня, село, місто, барви, сїльська хата, мешканє в місті, на торзї (про мясо, ярини, землеплоди), господарські будинки і річи, їзду возом, їзду зелїзницею, закупна в склепі, гостина, веденє господарки, (зима. весна, літо, осїнь), побут у Віднї, між ремісниками, при війську і т. п. Книжка обіймає 239 сторін друку. Подані взірцї граматики і до кождої лекції словарець.

Один примірник коштує 3 кор. 50 сот. брош., а оправлений в полотно з витисками 6 кор. 50 с.

На почтову пересилку треба долучити 65 сот.

Висилає тільки за готівку: Канцелярія Товариства „Просвіта“, Львів, Ринок ч. 10.

Дуже важне!

Хто хоче без учителя научити ся по німецьки, нехай замовить собі сейчас українсько-німецький

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (3-ге видане). Цїна 1 К 40 сот., з почтовою оплатою 1 К 60 сот. (10 штук 13 К 80 сот., 25 шт. 30 К 80 сот. вже оплачено). Висилає ся лише за готівку. Замовленя і гроші прошу присилати на адресу: А. ОКПИШ, Львів ул. Кадецька ч. 4.

Увага: Сей Самоучок уложений після випробованого вже способу научаня! Важне і для учителїв уділяючих початків німецької мови як також учеників і приготовляючих ся до вступних іспитів.

„Днїстер“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20. (власний дім).

Телефон ч. 788. — Конто Почтової Щадницї ч. 25.261. — Жирове конто в Австро-Угорськім Банку.

Приймає до обезпеченя від огню будинки, хатні і господарські, движимости, меблї, одежу і білизну, збіже в снопах і в зерні, худобу і т. п.

Кождий Українець повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиницї, то добробут цїлого народа.

Кождий Українець повинен асекуровати ся тільки в Товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“.

Нема жадного иншого українського Товариства асекураційного від огню, тільки один

„Днїстер“

„Днїстер“ рахує найдешевші оплати за обезпеченя селянських бидинків.

„Днїстер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Днїстер“ оцїнює та виплачує шкоди по огнї скоро і совісно, а на членів оцїнкової комісії запрошує все двох господарів.

„Днїстер“ дає підмоги українським школам і бурсам — де виховують ся селянські дїти.

Люде асекуровані в „Днїстрі“ можуть дістати позичку у всїх великих банках і в товаристві взаїмного кредиту „Днїстр“.

Власні фонди „Днїстра“ виносять з кінцем 1916 року 8,613,829 корон.

В „Днїстрі“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цїнні папери і векслї за дешевою оплатою премії.

Адреса „ДНЇСТРА“:
Товариство взаїмних обезпечень
„Днїстер“, у Львові,
Руська 20.

Адреса для телеґрам: „ДНЇСТЕР“—Львів.

Канцелярії Товариства отворені що дня від 8—2 перед пол.

При полагоджуваню закупна просимо покликувати ся на „Українське Слово“.

Видає і відповідає за ред. Д-р Осип Назарук.

Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 15.